

KURSPLAN

for

beredskapsutdanning trinn 1

Norges brannskole 2010

KAPITEL 1

1. GENERELL INFORMASJON

1.1 Historikk, utvikling og arbeidsområde

Utdanningen av innsatspersonell til de kommunale brannvesen skal ta sikte på å gi nødvendig kompetanse slik at disse skal kunne yte innsats uavhengig av type brann og/eller ulykke, herunder ivareta egen og andres sikkerhet. ”Brann- og eksplosjonsvernloven” av juli 2002 beskriver også brannvesenets oppgaver. Dette stiller nye krav til kompetanse hos brannpersonell.

I læreplanen er tatt hensyn til at **beredskapsutdanning trinn 1** i henhold til ”Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen” skal kvalifisere for å være utrykningsleder i deltids brannvesen, samt for inntak på forebyggende kurs, beredskapsutdanning trinn 2 og kurs for operatør av nødalarmeringssentral.

1.2 Inntakskrav

Inntak på beredskapsutdanning trinn 1 forutsetter gjennomført grunnopplæring (yrkesutdanning) for brannkonstabel heltid eller deltid, eller tilsvarende kvalifikasjoner.

1.3 Varighet

Beredskapsutdanning trinn 1 har en varighet på 6 uker (ca. 238 timer).

1.4 Mål for beredskapsutdanning trinn 1

Eleven skal:

- etter endt undervisning kjenne til grunnleggende begreper om ledelse og gjennom dette ha startet en bevisstgjøringsprosess om hva ledelse innebærer i utførelsen av egen lederrolle.
- kjenne til grunnleggende mekanismer som påvirker menneskers atferd i en stressituasjon
- være i stand til å planlegge, gjennomføre/lede og evaluere egne øvelser
- få solid kunnskap innen brannfysikk og brannkjemi
- få god innsikt i hvordan brann- og redningsberedskap er organisert
- få nødvendige kunnskaper og ferdigheter til å gå inn i ulike lederroller, herunder som utrykningsleder (se pkt. 1.6) og leder av røyk- og kjemikaliedykkerinnsats
- få solid kunnskap om organisering av et brann-/skadested
- få god kjennskap til sløkketeknikk og -taktikk

1.5 Innhold

Fag- og timefordelingsplan er delt opp i fire hoveddeler/moduler:

Del A: Mellommenneskelige forhold mv.	54 timer
Åpning/bli kjent, eksamen, evaluering/avslutning	12 timer
Lederskap 1	24 timer
HMS- internkontroll, videreg. 1	6 timer
Menneskets atferd i stressituasjoner, videreg. 1	8 timer
Informasjon/orientering fra DSB	4 timer
Del B: Brann- og redningsfaglige emner	62 timer
Brannfysikk/-kjemi, videreg. 1	16 timer
Taktisk brannventilasjon	8 timer
Forebyggende brannvern	16 timer
Objektsyn	14 timer
Samband, sambandsprosedyrer	8 timer
Del C: Organisering av beredskap og innsats	86 timer
Beredskapsorganisering, 1	4 timer
Ledelse av røyk- og kjemikaliedykkerinnsats	32 timer
Utrykningsledelse	18 timer
Overordnet innsatsledelse	2 timer
Praktiske øvelser	30 timer
Del D: Kompetanseutvikling	36 timer
Instruktørrollen, informasjons- og motivasjonstiltak	16 timer
Øvelsesplanlegging/-ledelse	20 timer
Til sammen	238 timer

1.6 Kompetanse

- Gjennomført beredskapsutdanning trinn 1 kvalifiserer for å være utrykningsleder i deltidskorps (j.fr. dimensjoneringsforskriftens § 7-7), samt kvalifisere for inntak på beredskapsutdanning trinn 2, yrkesutdanning i forebyggende brannvern (forebyggende kurs) og kurs for operatør på nødalarmingsentral

1.7 Pedagogisk profil

Mål og hovedmoment står sentralt både for lærere og elever. Det anbefales spesielt i at man i tilknytning til praktiske øvelser også legger inn hovedmomenter fra andre emner som er beskrevet i denne læreplan.

Omfang og innhold i kurset stiller store krav så vel til lærere og elever som øvingsanlegg og utstyr. Hver undervisningsleksjon og øvelse må være av høy kvalitet og basert på de mål og hovedmoment som læreplanen angir for de ulike emner.

Undervisningen vil ellers bygge videre på den kompetanse som elevene har etter gjennomført grunnopplæring (yrkesutdanning for brannkonstabel) heltid eller deltid.

For å oppnå ønsket kompetanse må det i opplæringen vektlegges utvikling av:

- Kunnskaper
- Ferdigheter
- Kreativitet og selvstendighet
- Tilpasning og forståelse
- Holdning til sikkerhet

Sammenheng mellom opplevelse, forståelse og handling er det viktigste element for et godt gjennomført kurs innen beredskapsutdanning trinn 1. Isolert kunnskap har liten verdi dersom den ikke inngår i en helhetlig praktisk orientering. Man skal trene på å utvikle ferdigheter, kunnskaper og holdninger, samt i å ta ansvar for egen læring.

KAPITEL 2

2. MÅL OG HOVEDMOMENT

Del A : Mellommenneskelige forhold:

2.1.1. Åpning og ”bli kjent”

Mål 1:

Eleven skal etter åpning og ”bli kjent” vite om hvilke krav som gjelder for kurset, kunne ta ansvar for egen læring og bidra til å skape et godt og trygt læringsmiljø.

Hovedmomenter:

Eleven skal:

- 1a få vite hvilke formelle krav som gjelder for bestått kurs
- 1b få forståelse og innsikt i hva som ligger i ”ansvar for egen læring”
- 1c være med på å utforme regler for hvordan klassen skal fungere, for på denne måten så raskt som mulig, kunne etablere et godt og trygt læringsmiljø
- 1d gjennom ulike prosesser bli godt kjent med resten av klassen på forholdsvis kort tid

2.1.2 Lederskap 1

Mål 2:

Elevene skal etter endt undervisning kjenne til grunnleggende begreper om ledelse og gjennom dette ha startet en bevisstgjøringsprosess om hva ledelse innebærer i utførelsen av egen lederrolle.

Hovedmomenter:

Eleven skal:

- 2a ha en grunnleggende forståelse av ledelsesbegrepet, samt forstå sammenhengen mellom lederatferd, lederegenskaper og lederutvikling, samt situasjonsbestemt ledelse.
- 2b forstå kommunikasjonsmodellen og kunne redegjøre for faktorer som hemmer/hindrer effektiv kommunikasjon, samt hvordan aktiv lytting kan motvirke dette.
- 2c forstå hvordan motivasjon virker inn på menneskers jobbytelse og vite hvilke tiltak som kan iverksettes for å stimulere motivasjonen.
- 2d kunne redegjøre for analytiske og intuitive beslutningsprosesser og hvordan disse virker inn under innsats.
- 2e kjenne til konfliktbegrepet og kunne redegjøre for tiltak for konflikthåndtering.

2.1.3 HMS- internkontroll, videreg. 1

Mål 3:

Eleven skal få solide kunnskaper om formål, oppbygging og bruk av et IK-system, spesielt med vektlegging av lederens ansvar og arbeidsoppgaver

Hovedmomenter:

Eleven skal:

- 3a få god kunnskap om plikten til internkontroll, og med spesiell vekt på krav til skriftlig dokumentasjon
- 3b få kjennskap til hvordan et internkontrollsystem for et brannvesen kan være bygd opp og skal fungere
- 3c få god kunnskap om hvordan en øvelse skal planlegges, gjennomføres, evalueres og korrigeres i henhold til intensjonene i HMS-forskriften
- 3d få grunnleggende kunnskap om lovbestemt vernetjeneste, oppgaver og Virkemåte
- 3e få forståelse for forholdet mellom innsatsplikt og krav i forhold til sikkerhetsprosedyrer

2.1.4 Menneskets atferd i stressituasjoner, videreg. 1

Mål 4:

Eleven skal kjenne til hvordan man som leder kan avdekke og forebygge uheldig atferd som følge av stressituasjoner

Hovedmomenter:

Eleven skal:

- 4a få god kjennskap til hvordan en ugunstig utvikling av både egen og kollegaers atferd kan observeres
- 4b få kjennskap til metoder for å redusere den psykiske belastning som kan påføres under innsats, herunder debriefing
- 4c kunne iverksette tiltak for å forhindre at følelse av stress og utbrenthet i tilknytning til utøvelse av arbeidsoppgaver kan forebygges

2.1.5 Informasjon fra DSB

Mål 5:

Eleven skal ha kunnskap om DSB sitt forvaltningsområde, samt ulike instansers ansvars- og myndighetsområde

Hovedmomenter:

Eleven skal:

- 5a få kunnskap om DSBs organisering, forvaltningsområde og strategiske satsningsområder
- 5b kunne se sammenhengen mellom de ulike instansers ansvar og myndighet, herunder departement, direktorat, kommune og brannvesen

Del B: Brann- og redningsfaglige emner:

2.2.1 Brannfysikk/-kjemi, videreg. 1

Mål 1:

Eleven skal få god kunnskap innen brannfysikk og brannutvikling, og kunne anvende dette i forbindelse med situasjonsbedømmelse og ledelse av innsats.

Hovedmomenter:

Eleven skal:

- 1a få inngående kunnskap om brann og brannutvikling, herunder forbrenningshastighet, eksplosjons- og brennbarhetsområde, ulme-, gløde- og flammebrann, sotbrann, brenselstyrt- og ventilasjonsstyrt brann, overtenning, overtenningssignaler, overmettingssignaler og selvantennelse
- 1b kunne anvende sine kunnskaper innen brannfysikk til å lede røykdykkerinnsats så effektiv som mulig, og samtidig ivareta røykdykkernes sikkerhet

2.2.2 Taktisk brannventilasjon

Mål 2:

Eleven skal få god kjennskap til metoder som kan anvendes til å ventilere bort branngasser.

Hovedmomenter:

Eleven skal:

- 2a få god kjennskap til branngassenes termiske egenskaper og kunne beskrive tiltak som kan gjennomføres for å hindre at brannen sprer seg ved strømming
- 2b få gode kunnskaper om prinsipper og metoder for overtrykks-/undertrykks ventilasjon, samt kunne beskrive situasjoner der metodene med fordel kan benyttes

- 2c få inngående kunnskaper om så vel fordeler som faremoment ved bruk av overtrykksventilasjon i forbindelse med røykdykkerinnsat, samt hvilke sikkerhetsprosedyrer som må legges til grunn før slik innsats iverksettes

2.2.3 Forebyggende brannvern

Mål 3:

Eleven skal få gode kunnskaper om brannforebyggende tiltak i brannobjekter, herunder god kjennskap til aktuelle lover, forskrifter og veiledninger.

Hovedmomenter:

Eleven skal:

- 3a få god kjennskap til nasjonale mål for brannvernarbeidet
- 3b få kunnskap om tiltak som kan redusere faren for brann- og røykspredning i byggverk
- 3c få kunnskap om tiltak som kan redusere faren for brannspredning mellom byggverk
- 3d få kunnskap om krav for å sikre tilfredsstillende sikkerhet ved rømning
- 3e få kunnskap om krav for tilrettelegging for rednings- og slokkemannskap for innsats i byggverk
- 3f få kunnskap om krav til bæreevne og stabilitet i bygningskonstruksjoner

2.2.4 Objektsyn

Mål 4:

Eleven skal kunne gjennomføre et objektsyn, samt kunne gjøre bruk av innsatsplan i forbindelse med utarbeidelse av innsatsordre

Hovedmomenter:

Eleven skal:

- 4a få forståelse for nytteverdien av å gjennomføre objektsyn
- 4b få kjennskap til grunnprinsippene for planlegging og gjennomføring av objektsyn
- 4c tilegne seg gode ferdigheter i å nyttiggjøre seg informasjon fra innsatsplan i forbindelse med planlegging og gjennomføring av en innsats

2.2.5 Samband

Mål 5:

Eleven skal tilegne seg grunnleggende kunnskaper og ferdigheter om regler og prosedyrer ved bruk av samband.

Hovedmomenter:

Eleven skal:

- 5a få kjennskap til hvilke krav som stilles til samband og sambandsløsninger ved røykdykking
- 5b få kunnskap om hvilke statusmeldinger som må loggføres ved en brann eller ulykke
- 5b få grunnleggende kunnskaper om sambandsdisiplin og gode ferdigheter i bruk av sambandsprosedyrer
- 5c få innsikt i 110-sentralens ansvarsområde og arbeidsoppgaver, samt hva den kan bidra med i forbindelse med innsats

Del C: Organisering av beredskap og innsats

2.3.1 Beredskapsorganisering 1

Mål 1:

Eleven skal kjenne til hvordan brann- og eksplosjonsvernlovgivningen regulerer organisering av brannvesen.

Hovedmomenter:

Eleven skal:

- 1a få kunnskap om hvorfor kommuner skal søke samarbeid med andre kommuner og beredskapsorganisasjoner for å få til best mulig utnyttelse av ressursene i regionen
- 1b få kunnskap om plikt til å inngå avtale om samarbeid mellom kommuner om førsteinnsats, herunder i tilknytning til felles tettsted
- 1c få kjennskap til de vanligste formene for beredskapssamarbeid
- 1d få kjennskap til kommunenes plikt til å yte bistand, retten til å anmode om bistand i akutsituasjoner, samt innholdet i en bistandsavtale
- 1e få kjennskap til situasjoner der kommuner plikter å sørge for særskilte reservestyrker
- 1f få kunnskap om de rutiner som nødalarmeringssentralen bruker for

å sikre at nødvendig informasjon fra den nødstilte innhentes raskt og korrekt, herunder fullmakter til å alarmere nødvendig innsatsstyrke

- 1g få kjennskap til hvilke krav som stilles til innsatstid tilknyttet tettbebyggelse med særlig fare for rask og omfattende brannspredning, sykehus/sykehjem mv. og strøk med konsentrert og omfattende næringsvirksomhet og lignende.

2.3.2 Ledelse av røyk- og kjemikaliedykkerinnsats

Mål 2:

Eleven skal få gode kunnskaper og ferdigheter i å organisere, iverksette og lede røykdykker- og kjemikaliedykkerinnsats på en forsvarlig måte, og dermed stå best mulig rustet til å kunne redde liv, miljø og materielle verdier.

Hovedmomenter:

Eleven skal:

- 2a få inngående kjennskap til verneutstyr, sikkerhetsrutiner og arbeidsmetoder ved røyk- og kjemikaliedykking slik at sikkerhet kan ivaretas på tilfredsstillende måte, herunder arbeidsfysiologiske påvirkninger under ekstrem belastning og høye temperaturer
- 2b få gode kunnskaper og ferdigheter knyttet til de oppgaver som er tillagt den som skal lede røyk- og kjemikaliedykkerinnsats
- 2c få inngående kjennskap til lover, forskrifter og veiledninger som regulerer røyk- og kjemikaliedykkerinnsats
- 2d få inngående kjennskap til kvalifikasjonskrav som stilles til røyk- og kjemikaliedykker
- 2e kunne anvende sine kunnskaper til å velge riktig strategi, taktikk og teknikk i forbindelse med hendelse med farlig gods, samt gjøre bruk av relevante informasjonskilder (oppslagsverk)
- 2f få gode kunnskaper og ferdigheter om hvordan et skadested organiseres og etableres, herunder i forhold til innsatsnivå og basepunkt
- 2g få gode kunnskaper om sambandsløsning ut fra hvordan innsatsen søkes løst med hensyn til organisering, innsatsavstand, varighet og vanskelighetsgrad

2.3.3 Utrykningsledelse

Mål 3:

Eleven skal få god kjennskap til organiseringen på et brann-/skadested, og nødvendige kunnskaper og ferdigheter til å ivareta rollen som utrykningsleder, herunder også rollen som skadestedsleder inntil overordnet innsatsleder eller politiet ankommer

Hovedmomenter:

Eleven skal:

- 3a få kjennskap til 110-sentralens prosedyrer ved mottak av nødmelding, god kjennskap til rutiner ved etablering av samband, samt rutiner for innhenting av informasjon før og under innsats
- 4b kunne gi røyk- og kjemikaliedykkere en midlertidig innsatsordre på veg til skadestedet
- 4c kunne iverksette og lede en rednings- og slokkeinnsats, herunder gjøre bruk av de taktiske grunnreglene, bestemme hvordan skadestedet skal organiseres, bestemme taktikk og tiltak for å beskytte innsatspersonell og gi en korrekt innsatsordre
- 4d kunne foreta en fortløpende bedømmelse av situasjonen på skadestedet, herunder vurdere om det er knyttet spesielle faremoment til skadestedet, og hvordan risikoen ved innsats står i forhold til livreddende- og skadebegrensende potensiale
- 4e kunne gjennomføre en rednings- og slokkeinnsats i samvirke med annet innsatspersonell

2.3.4 Overordnet innsatsledelse

Mål 4:

Eleven skal tilegne seg god kjennskap til hvilke arbeidsoppgaver som er tillagt overordnet innsatsledelse, samt grunnprinsippene for hvordan dette organiseres

Hovedmomenter:

Eleven skal:

- 4a få god kjennskap til overordnet innsatsleders rolle og hvilke fullmakter som foreligger når man skal lede en innsats på overordnet nivå
- 4b få god kunnskap om hva som forventes av brannvesenet ved bekjempelse av liten brann/ulykke, større brann/ulykke og storbrann/storulykke

2.3.5 Praktiske øvelser

Mål 5:

Eleven skal gjennom praktiske øvelser tilegne seg gode kunnskaper og ferdigheter for å kunne inneha ulike lederroller på et brann-/skadested, herunder ledelse av røyk- og kjemikaliedykkerinnsats, utrykningsledelse overordnet innatsledelse

Hovedmomenter:

Eleven skal:

- 5a kunne kommunisere med røyk-/kjemikaliedykkere og overordnet innsatsledelse, både med og uten bruk av sambandsradio
- 5b kunne iverksette og lede innsats, herunder røykdykkerinnsats, ved brann i ulike typer bygninger, herunder trebygning og produksjonslokale/verksted, og få trening i å koordinere innsatser der flere basepunkt er opprettet
- 5c kunne iverksette og lede innsats i tilknytning til trafikkulykke og andre typer redningsinnsats, herunder redning ved rasulykker og ulykker tilknyttet vann/sjø
- 5d kunne iverksette og lede kjemikaliedykkerinnsats
- 5e kunne ivareta innsatsmannskapenes sikkerhet, herunder med føring av logg, beregning av innsatstid og når tilbaketrekning skal iverksettes

Del D: Kompetanseutvikling

2.4.1. Instruktørrollen, informasjons- og motivasjonstiltak

Mål 1:

Eleven skal få grunnleggende forståelse for og ferdigheter i å ivareta rollen som instruktør/veileder

Hovedmomenter:

Eleven skal

- 1a få innsikt i og forståelse for de ulike roller man innehar som instruktør
- 1b få innsikt i og kjennskap til ulike verktøy og modeller som kan strukturere arbeidet med å få til målrettet opplæring
- 1c få kjennskap til ulike undervisningsmetoder, og hvordan disse kan kombineres for å oppnå et best mulig læringsresultat
- 1d få kjennskap til hvordan en leksjon med tilhørende underpunkter bør legges opp, og selv kunne legge opp enkle leksjoner
- 1e få kunnskaper om hvilke krav man bør stille til undervisningsmål, og selv kunne utforme slik

2.4.2 Øvelsesplanlegging/-ledelse

Mål 2:

Eleven skal få gode kunnskaper og ferdigheter i å planlegge/forberede, gjennomføre/lede og evaluere en øvelse

Hovedmomenter:

Eleven skal:

- 3a få innsikt i grunnprinsippene for planlegging og gjennomføring av en øvelse, herunder hvordan man kan skape motivasjon for læring
- 3b få forståelse for hva som ligger i ”læringsbegrepet”, samt kjennskap til forhold som kan fremme eller hemme læring
- 3c få god kjennskap til krav som stilles når man skal planlegge og gjennomføre/lede øvelser
- 3d få kjennskap til modeller som kan lette arbeidet med å skape målrettet opplæring (øvelsesvirksomhet)

KAPITEL 3

3. VURDERING

3.1 Hvorfor vurdering ?

Formålet med vurderingen er å bedre sikre en nasjonal standard på opplæringen, slik at vi får et godt og likeverdig opplæringstilbud for alle. Vurderingen innebærer at resultatet vurderes i lys av de mål som er formulert i læreplanen.

Vurderingen vil ha ulike hensikter, bl.a;

- * å informere eleven, foresatte, lærer/instruktør og opplæringssted fram mot et læringsmål, om hvor langt eleven er kommet i sin utvikling mot en kompetanse
- * å veilede, motivere og utvikle eleven
- * å motivere læreren/instruktøren til kontinuerlig å vurdere sin undervisningspraksis
- * å informere samfunnet, arbeidslivet og videre utdanning om hvilken kompetanse eleven har oppnådd

3.2 Hva skal vurderes ?

- * **Målene for opplæringen**, slik de er fastsatt i den generelle delen av læreplanen og i kapittel 2 i denne læreplanen, danner utgangspunkt for vurdering
- * Det er elevens **helhetlige kompetanse** som skal vurderes, slik den er beskrevet i opplæringens mål
- * Vurderingen av eleven skal vise i **hvilken grad** han/hun har nådd målene i læreplanen

3.3 Hvordan skal vurderingen skje ?

Det skilles mellom to hovedtyper vurdering:

- * Vurdering underveis
- * Avsluttende vurdering

Vurdering underveis har til hensikt å informere og motivere elever og lærere/instruktører i arbeidet med å nå opplæringsmålene. Slik vurdering kan være formell eller uformell. Lærere/instruktører vil finne hjelp til vurderingsarbeidet i en metodisk veiledning.

Avsluttende vurdering kommer til uttrykk i et dokumentert resultat av en avsluttende eksamen. Det blir brukt karaktersystem, hvor karakter 6 er det beste, og det behøves karakter 2 for å få bestått. For at vurderingsarbeidet skal gi meningsfull informasjon, må prøven (eksamen) være lagt opp slik at den prøver sentrale sider av opplæringsmålene.